

## Aandacht voor zingeving

*Terugblik op de bijeenkomsten*

In 2016 organiseerde Netwerk DAK zes regionale bijeenkomsten over **aandacht voor zingeving**. Hermen van Dorp, consultant maatschappelijke activering bij De Kim en Suzanna Louwerse, consultant maatschappelijk activeringswerk KCMA Gelderland werden gevraagd om de inhoudelijke voorzet voor deze bijeenkomsten te verzorgen. Op drie van de bijeenkomsten hield Hermen van Dorp een inleiding. Tijdens de andere drie was Suzanne Louwerse aanwezig om een presentatie te houden.

Met de regionale bijeenkomsten willen we vrijwilligers en beroepskrachten uitdagen te reflecteren over hun praktijk. Onderlinge uitwisseling is een belangrijk onderdeel van de bijeenkomsten. De input van Hermen en Suzanne bood voldoende aanknopingspunten om met elkaar na te denken over hoe zingeving aanbod komt in de verschillende werkplekken.

De bijeenkomsten werden georganiseerd in Gouda, Hilversum, Deventer, Leeuwarden, Ede en Alkmaar. De opkomst varieerde van 3 tot 18 deelnemers.

De betrokkenheid tijdens de bijeenkomsten was groot. De diversiteit van hoe zingeving aan de orde komt is divers. In het ene inloophuis is zingeving expliciet zichtbaar door het aanbod van Bijbelstudie of meditatie terwijl op een andere werkplek zingeving niet expliciet in activiteiten naar voren komt. Zingeving of geloof wordt daar een thema in de gesprekken als bezoekers zelf deze richting aangeven. In de gesprekken kwam naar voren dat zingeving vaak zit in kleine dingen zoals aandacht hebben voor de bezoekers. Door zingeving tijdens op deze regionale bijeenkomsten te thematiseren, werd er opnieuw gekeken naar het specifieke karakter van het werk. Dit helpt de werksoort om zijn eigenheid zichtbaar te maken.

Tijdens deze bijeenkomsten verschenen er drie bijdragen over zingeving op de website van Netwerk DAK. Suzanne Louwerse schreef deze artikelen gebaseerd op de gesprekken tijdens de regionale bijeenkomsten. Van haar hand verschenen er achtereenvolgens een artikel over stilte, over zingeving in gesprek en rituelen in inloophuizen. Deze reeks biedt een mooie reflectie op de regionale bijeenkomsten en laat zien hoe zingeving een plek krijgt binnen de inloophuizen.

Er is in de werksoort behoefte aan concreet materiaal om op een laagdrempelige manier met zingeving bezig te zijn. Zou het een idee zijn te kijken of het mogelijk is om een DAK spel over zingeving te ontwikkelen. Het zou in ieder geval goed zijn om eens te kijken naar bruikbaar materiaal als het gaat over zingeving en levensbeschouwing.

In veel inloophuizen lijkt sprake van spanning tussen uitkomen voor zingeving/geloven en je op de achtergrond houden. In de regionale bijeenkomsten lijkt een kentering te zien. Jongere vrijwilligers lijken gemakkelijker voor hun identiteit uit te komen.

Er is sprake van grote verschillen tussen de werkplekken in bijvoorbeeld grootte van de organisatie. Ook maakt het verschil of een organisatie met beroepskrachten werkt. Het thema aandacht voor zingeving was een prima insteek om ook vrijwilligers bij het gesprek te betrekken.

Wat opvalt bij de werkplekken die we bezocht hebben tijdens de regionale bijeenkomsten, is dat ze vaak op bijzonder mooie locaties zitten. De werksoort wordt door vrijwilligers en bezoekers als zeer waardevol ervaren. De inloophuizen zijn vaak van grote betekenis voor de bezoekers, terwijl bekendheid vaak te wensen overlaat. Bekendheid van de werksoort blijft een punt van zorg. De bescheidenheid van de organisaties maakt dat organisaties niet gemakkelijk naar buiten treden. Het werk verdient het om breder bekend te worden. Je blik consequent richten op de buitenwereld zou een structureel aandachtspunt moeten zijn van professionele werkers en bestuursleden.

Wat betekent zingeving in inloophuizen? Hoe maak je zingeving zichtbaar. Zingeving draagt bij aan de kwaliteit van het werk. Het is een extra dimensie waarop je mensen kunt verstaan. Het gaat over andere lagen van de persoon. In het kader van zingeving is er ruimte voor kwetsbaarheid. Door zingeving explicieter te maken, zorg je dat er ruimte is voor andere dimensies van mens-zijn.

Wat is het verschil tussen een buurtcentrum en een inloophuis? Zonder te generaliseren lijken buurthuizen meer te richten op de functionaliteit, terwijl inloophuizen zich meer richten op het relationele en de gelaagdheid.

Een ander punt van zorg binnen de werksoort is de verzwaring van de problematiek. In inloophuizen komen steeds meer mensen met een zware achtergrond, mensen met korte lontjes. Door de toeloop van mensen met een psychiatrische achtergrond krijgen inloophuizen een ander imago. Dit beeld kun je doorbreken door ander soort activiteiten te organiseren.

Thema's voor toekomstige regionale bijeenkomsten

- Hoe treed je naar buiten? Hoe profileer je je als organisatie? Hoe ga je samenwerkingsverbanden aan met andere organisaties/gemeente. Voor profilering is het belangrijk dat je de waarde van je werk onder woorden brengt. Het gaat dan om vragen als wat is je eigenheid? Waarin onderscheid je je van andere organisaties?
- Eenzaamheid

**Tip**

Movisie publiceerde een bundel over zingeving in de hulp aan dak- en thuislozen, die voor onze inloophuizen interessant is.

[https://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco\\_files/Zin%20werkt%20\[MOV-222826-0.2\].pdf](https://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Zin%20werkt%20[MOV-222826-0.2].pdf)

## Signalen vanuit de regionale bijeenkomsten

Inloophuizen zijn ontstaan vanuit de kerken. Doel is 'er zijn voor mensen' en het is niet de bedoeling om mensen naar de kerk te halen. Op een aantal plekken wordt aandacht gegeven aan zingeving. Ieder doet dat op eigen manier. Het is belangrijk dat we zichtbaar maken wat inloophuizen doen rondom zingeving. Het zou goed zijn om ideeën te bundelen, zodat anderen er inspiratie uit kunnen opdoen.

In inloophuizen wordt veel eenzaamheid geconstateerd. Eenzaamheid maakt dat mensen de zin in het leven verliezen. Het feit dat mensen een plekje vinden in een inloophuis, daar gewoon mogen zijn, geeft het leven weer zin.

Er wordt op verschillende plekken nagedacht over of en hoe zingeving te mengen is met activiteiten als taallessen. Het wordt belangrijk gevonden om helder te zijn in je doelstelling en geen verborgen agenda te hebben.

Zingeving hoeft niet altijd in een verhalende vorm te gebeuren. Ook in 'zorgen voor' zit zingeving. Aandacht is zingeving. Een kaarsje aansteken is zingeving. Het bloemetje op tafel is zingeving. De kleine gebaren zijn belangrijk. Daarin laat je zonder woorden zien dat iemand er toe doet. Zingeving zit in kleine dingen. In aandacht geven en dingen met zorg doen.

De dynamiek tussen de deelnemers is ook een plaats waar zingeving plaatsvinden. De ontmoeting tussen mensen is een vindplaats van zin. In de ontmoetingen ontstaan nieuwe contacten en daardoor ontstaat er nieuw perspectief.

Waar kunnen mensen met zingevingsvragen terecht. De kerken zijn uit beeld verdwenen als vanzelfsprekende vindplaatsen voor zin en geloven. Daar is niets voor in de plaats gekomen. Inloophuizen zijn voor veel mensen een plek geworden waar ze zin in het leven ervaren. Het is belangrijk dat we dit aspect van ons werk benoemen en structureel onder de aandacht brengen. Er lijkt een soort schroom te zijn in onszelf om het over zingeving te hebben. Belangrijk dat inloophuizen zichtbaar maken dat zij op het vlak van zingeving iets bij te dragen hebben het welzijn van mensen en dus een maatschappelijk belang hebben. Durven wij als vrijwilligers/werkers zingeving expliciet te benoemen?

Op verschillende plekken wordt het werk van inloophuizen mede gedragen door gemeentes. Dat is een goede ontwikkeling en laat zien dat de werksoort brede waardering oogst. Het is belangrijk dat we zingeving ook als een wezenlijk onderdeel van ons werk durven benoemen. We moeten oog blijven houden voor het feit dat Zingeving als iets eigens van inloophuizen blijft en niet verwordt tot een onderdeel van WMO onder leiding van gemeente.

Deze regionale bijeenkomsten worden gezien als een eerste verkenning van het thema zingeving. Het zou goed zijn als hier een vervolg op komt. Twee dingen zijn hierin belangrijk. Op de eerste plaats is het belangrijk om vrijwilligers te scholen in het signaleren van zingevingsvragen. Daarnaast zouden we na moeten denken over het belang van zingeving in

de werksoort. Netwerk DAK zou hierin een rol kunnen spelen.

## **Inleidingen tijdens de regionale bijeenkomsten**

**De mens als verhaal – Hermen van Dorp**

[www.netwerkdak.nl/uploads/klant11/files/De%20mens%20als%20verhaal.pdf](http://www.netwerkdak.nl/uploads/klant11/files/De%20mens%20als%20verhaal.pdf)

**Zingeingsvragen ambulante psychiatrie - Suzanna Louwerse**

[www.netwerkdak.nl/uploads/klant11/files/Zingeingsvragen%20ambulante%20psychiatrie.pptx](http://www.netwerkdak.nl/uploads/klant11/files/Zingeingsvragen%20ambulante%20psychiatrie.pptx)

## **Inhoudelijke bijdragen op de website**

**Stilte in inloophuizen - Suzanna Louwersen**

[www.netwerkdak.nl/uploads/klant11/files/Stilte%20in%20inloophuizen.pdf](http://www.netwerkdak.nl/uploads/klant11/files/Stilte%20in%20inloophuizen.pdf)

**Zingeving in het gesprek - Suzanna Louwersen**

[www.netwerkdak.nl/uploads/klant11/files/Zingeving%20in%20het%20gesprek.pdf](http://www.netwerkdak.nl/uploads/klant11/files/Zingeving%20in%20het%20gesprek.pdf)

**(Feesten en) rituelen in het inloophuis – Suzanna Louwersen**

[www.netwerkdak.nl/uploads/klant11/files/1609%20Rituelen.pdf](http://www.netwerkdak.nl/uploads/klant11/files/1609%20Rituelen.pdf)